

آمار از نگاه برق یزد

(گزارشی از فعالیت‌های آماری شرکت توزیع
نیروی برق استان یزد)

فاطمه کریمی و علی جم

مقدمه

نقش و جایگاه نظام آمار و اطلاعات و انسجام آن در توسعه‌ی صنعت برق که یکی از صنایع زیربنایی کشور است از اهمیت و حساسیت غیر قابل انکاری برخوردار است. در این گزارش به مروری مختصر بر اهم فعالیت‌های آماری شرکت توزیع نیروی برق استان یزد می‌پردازیم.

تدوین چشم انداز

یکی از موضوعات مهم در هر سازمان، تهیه و گردآوری داده‌های صحیح و پردازش آن‌ها به‌منظور تهیه‌ی آمار و اطلاعات مفید در زمان مناسب و با سرعت قابل قبول است. از این رو شرکت توزیع برق استان یزد با درک اهمیت و جایگاه چنین نیازی، آن را در چارچوب برنامه‌ی ملی آمار کشور در قالب یک برنامه‌ی عملیاتی استراتژیک مطرح ساخته است. در یک افق پنج‌ساله، شرکت قصد دارد تا نیازهای اطلاعاتی واحدهای مختلف را شناسایی و جریان گردش اطلاعات در سازمان را مدیریت کند. برای تسهیل در امر گردش اطلاعات، سرعت پردازش و تهیه‌ی گزارش‌های روزآمد، ضرورت مکانیزه کردن این سیستم به‌خوبی احساس می‌شود. با توجه به پیشرفت‌های اخیر در زمینه‌ی سیستم‌های اطلاعات مدیریت، شرکت در نظر دارد از یک سیستم جامع مکانیزه همراه با نرم‌افزارهای کارآمد بهره‌مند شود.

چشم‌انداز فعالیت‌های آماری شرکت توزیع نیروی برق استان یزد شامل موارد زیر است:

- فعال کردن کارگروه آمار و اطلاعات و برگزاری جلسه‌های مداوم،
- گسترش تولید آمار به‌روش ثبتي و بهبود کیفیت آن،
- اجرای فاز شناسایی نیازهای اطلاعاتی شرکت،
- شناسایی فرایندهای گزارش‌سازی که از گردآوری داده‌ها شروع و به پردازش ختم می‌شود،
- تکمیل ظرفیت نیروی انسانی گروه آمار و اطلاعات،
- افزایش سهم فارغ‌التحصیلان رشته‌ی آمار در گروه آمار و اطلاعات،
- رعایت اصول بنیادی آمارهای رسمی، و
- طراحی شبکه (زیرساختار انتقال داده) برای تبادل الکترونیکی داده‌ها: با همکاری کمیته‌ی آمار و واحد انفورماتیک شرکت، اقدام به

فاطمه کریمی سرپرست گروه سیستم‌های اطلاعات مدیریت شرکت توزیع نیروی برق استان یزد است.

علی جم مدیر دفتر برنامه‌ریزی و بودجه‌ی شرکت توزیع نیروی برق استان یزد است.

خرید بسته‌ی آماری مناسب به منظور دریافت گزارش‌های لازم از سیستم‌های اطلاعاتی عملیاتی می‌شود. همچنین سخت‌افزارهای لازم نیز باید تهیه و تأمین گردد.

◎ تدوین نظام‌نامه‌ی آمار و اطلاعات

با توجه به اهمیت تدوین نظام‌نامه‌ی آمار و اطلاعات بر اساس برنامه‌ی ملی آمار کشور و قانون مرکز آمار ایران، شرکت توزیع نیروی برق استان یزد اقدام به تهیه‌ی نظام‌نامه و برنامه‌ی آماری با تمرکز بر دستیابی به اهداف زیر کرده است:

- ارتقای فرهنگ آماری و افزایش اعتماد و باور عمومی نسبت به آمارهای ارائه‌شده؛
- بررسی، سامان‌دهی، نظام‌مند ساختن و رفع تنگناهای فعالیت‌های آماری؛
- استانداردسازی تعاریف، مفاهیم و سامانه‌های آماری؛ و
- بهینه‌سازی فرایند تولید، پردازش و اطلاع‌رسانی جامع، درست و بهنگام آمار با تأکید بر فناوری‌های جدید اطلاعات و ارتباطات (ICT).

◎ انجام نظرسنجی SWOT به منظور شناسایی نقاط قوت و ضعف نظام آماری حاکم بر شرکت

تحلیل SWOT در فرایند تشکیل استراتژی، جزء بسیار مهمی محسوب می‌شود. تحلیل فرصت‌ها و تهدیدات خارجی، اساساً برای ارزیابی این امر به کار می‌رود که بررسی کنیم آیا سازمان می‌تواند از فرصت‌ها استفاده کند و تهدیدات را به حد اقل برساند. این تحلیل همچنین نقاط ضعف برای بررسی عملکرد داخلی شرکت‌ها (مانند روندهای کاری اثربخش و تحقیق و توسعه) حائز اهمیت است.

برای این منظور، شرکت توزیع نیروی برق استان یزد به اجرای نظرسنجی SWOT برای شناسایی نقاط قوت و ضعف نظام آماری حاکم بر شرکت پرداخته است.

◎ پیاده‌سازی نظام آمار ثبتي از طریق سیستم جامع اطلاعات مدیریت (MIS)

منظور از داده‌های ثبتي، داده‌هایی است که حین انجام فعالیت‌های عینی و واقعی و جاری یک سازمان و با استفاده از فرم‌ها و اسناد و مدارک جاری ثبت می‌شوند. نظام آمار ثبتي می‌تواند یکی از بزرگ‌ترین و مهم‌ترین منابع تولیدکننده‌ی آمار و اطلاعات در یک سازمان و کشور به‌شمار آید. این نظام بر پایه‌ی گردآوری و کسب اطلاعات از طریق مدارک و مستندات و گزارش‌های تولید شده در جریان فعالیت‌های جاری یک سازمان شکل می‌گیرد و سازمان‌ها و مؤسسه‌های آماری را از اشتباه و تناقض در مورد ارائه‌ی آمارهای رسمی دور می‌کند.

در روش سنتی شرکت توزیع نیروی برق استان یزد، گردآوری اطلاعات از طریق رابطان آمار صورت می‌گرفت، که با طراحی و پیاده‌سازی نرم‌افزار جامع آماری، همه‌ی رابط‌های آماری حذف شدند و همه‌ی اطلاعات مورد نیاز به‌صورت مکانیزه از سیستم جامع مالی اداری، سیستم جامع مشتریان و سیستم جامع بهره‌برداری، استخراج می‌شود و مورد استفاده قرار می‌گیرد.

◎ مدیریت دانش

مدیریت دانش را می‌توان به‌نوعی در ارتباط با به جریان انداختن و به‌کارگیری و توسعه‌ی دارایی‌های دانشی یک سازمان با رویکرد محقق ساختن اهداف سازمان دانست. از آن‌جا که اطلاعات دقیق، بهنگام، شفاف، با طبقه‌بندی و دسته‌بندی ساده و مناسب، نیاز همه‌ی مخاطبان درون‌سازمانی و برون‌سازمانی می‌باشد، گروه آمار شرکت توزیع نیروی برق استان یزد، مدیریت دانش را برای ایجاد و نگهداری مخازن دانش به دو گروه مدیریت دانش برون‌سازمانی و مدیریت دانش درون‌سازمانی تقسیم کرده است.

○ مدیریت دانش برون‌سازمانی

مدیریت دانش برون‌سازمانی این شرکت شامل راه‌اندازی درگاه آماری شرکت توزیع نیروی برق استان یزد به‌نشانی <http://amar.yed.co.ir> برای استفاده‌ی کاربران خارج از سازمان است.

درگاه آماری به‌عنوان یک مرجع رسمی آماری عمل می‌کند که اعتبار و درستی و شفافیت آمار و اطلاعات سازمان را به نمایش می‌گذارد و ماهیت اصلی‌اش به‌نگام بودن آمار و اطلاعات آن است.

○ مدیریت دانش درون‌سازمانی

مدیریت دانش درون‌سازمانی این شرکت، شامل راه‌اندازی موزه‌ی مجازی آمار در درگاه داخلی شرکت با هدف ایجاد بستری مناسب برای نگهداری و نمایش منابع و تجهیزات مرتبط با آمار صنعت برق ایران و موضوعات آماری و منابع و آثاری نظیر گزارش ۴۵ ساله‌ی صنعت برق ایران، آرشیو گزارش آمار تفصیلی صنعت برق ایران، آرشیو گزارش آمار برق روستایی، آمار برق یزد بعد از انقلاب اسلامی، آرشیو بولتن‌های جیبی آماری، آرشیو پیک‌های ماهانه‌ی آماری، فرم‌ها، پرسش‌نامه‌ها، لوگوها، پوسترها، عکس‌ها، کاریکاتورها، جوایز و تقدیرنامه‌ها است.

○ ایجاد زبان مشترک آماری

وجود تعاریف و مفاهیم آماری برای سازمان‌هایی که اقدام به تولید آمار می‌کنند، ضرورتی انکارناپذیر است. استفاده نکردن از تعاریف استاندارد، سبب ایجاد نارسایی در کیفیت آمارهای تولیدی در یک سازمان می‌شود.

بدین منظور، برای آشنایی همه‌ی همکاران با تعاریف اقلام آماری، قسمتی در درگاه داخلی شرکت به تعریف اقلام آماری اختصاص داده شده است.

○ نیازسنجی دوره‌ای

نیازسنجی، ابزاری است که به‌وسیله‌ی آن می‌توان اطلاعاتی را در باره‌ی نوع و کمیت و کیفیت نیاز کاربران و مصرف‌کنندگان به دست آورد. یکی از مراحل مهم پیش از تولید آمار و اطلاعات، کسب مهارت در سنجش نیازهای آماری و اطلاعات و به کارگرفتن آن است.

نیازسنجی آماری، از تولید آمار و اطلاعاتی که مورد نیاز مخاطبان نیست جلوگیری می‌کند. به همین منظور، گروه آمار شرکت توزیع نیروی برق استان یزد برای شناسایی نیازهای آماری مدیران و کارشناسان خود (اقلام آماری، شاخص‌ها، گزارش‌ها، نمودارها) نیازسنجی آماری را در بازه‌های زمانی یک‌ساله انجام می‌دهد.

○ گزارش‌های تحلیلی آماری

تهیه‌ی گزارش‌های تحلیلی از داده‌ها و آمارهای تولیدی در سازمان، عمده‌ترین و مؤثرترین مورد کاربرد آمار و اطلاعات در سازمان محسوب می‌شود. در تدوین نظام برنامه‌ریزی سازمان، وجود گزارش‌های تحلیلی از حوزه‌های مختلف فعالیت سازمان می‌تواند پایه‌ی تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی قرار گیرد.

خوشبختانه انتشار پیک‌های ماهانه‌ی آماری همراه با تحلیل، مورد استفاده و استقبال خاص مدیران و برنامه‌ریزان قرار گرفته است. پیک‌های آماری، حدوداً شامل ۳۰ گزارش همراه با تحلیل است که ماهانه به‌صورت فیزیکی برای مدیریت عامل و همه‌ی مدیران ارسال می‌شود. همچنین نسخه‌ی الکترونیکی آن نیز در قالب فایل چندرسانه‌ای به همه‌ی کارشناسان شرکت ارسال می‌شود. انتشار بولتن‌های جیبی در بازه‌های زمانی شش‌ماهه برای دسترسی مدیران در هر مکانی، از دیگر انتشارات این شرکت است.

○ سال‌نامه‌ی آماری

سال‌نامه‌ی آماری، مجموعه‌ای از آخرین اطلاعات آماری و وضعیت عملکردی و شاخص‌های مؤثر سازمان است که به‌صورت سالیانه

برای استفاده‌ی مخاطبان به صورت چندرسانه‌ای منتشر می‌شود. در این سال‌نامه با استفاده از جدول‌ها و نمودارهای گرافیکی، محورهای فعالیت سازمان در بخش‌های مختلف ارائه می‌شود.

◎ چکیده‌ای از فعالیت‌ها به روایت تصویر

○ نصب برنوشته‌ی اصول بنیادی آمارهای رسمی در برخی نقاط تولید داده‌ها

برای یادآوری اصول بنیادی آمارهای رسمی به تولیدکنندگان آمار در سازمان، برنوشته‌ی (banner) اصول بنیادی آمارهای رسمی در برخی قسمت‌های سازمان نصب شده است.

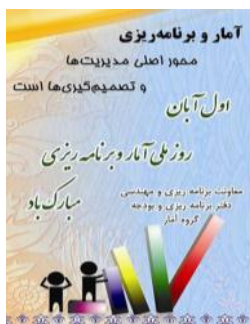

○ ارسال پیامک‌های آماری به مدیران

تهیه‌ی کتابچه‌های آماری تحت عنوان «پیام آمار» بر اساس کتابچه‌ی آمار تفصیلی شرکت توانیر (تعریف شاخص‌های مؤثر و مقایسه‌ی شرکت توزیع نیروی برق استان یزد با سایر شرکت‌های توزیع) و همچنین ارسال پیامک‌های آماری به مدیران درخصوص نتایج تحلیل این پیام‌ها.

○ برگزاری مراسم گرامی‌داشت روز آمار و برنامه‌ریزی

برگزاری مراسم گرامی‌داشت روز آمار و برنامه‌ریزی برای نشان دادن اهمیت نقش آمار در برنامه‌ریزی‌های کلان شرکت می‌باشد، که خوشبختانه این مراسم سبب توجه خاص مدیران و کارشناسان به فعالیت‌های گروه آمار شرکت شده است. همچنین تهیه‌ی برنوشته برای گرامی‌داشت روز ملی آمار و برنامه‌ریزی، از دیگر فعالیت‌های گروه آمار در این روز است.

◎ افتخارات

○ کسب عنوان واحد برتر در مدیریت فعالیت‌های آماری

در بین شرکت‌های توزیع نیروی برق در سال ۱۳۸۹ بر اساس ارزیابی وزارت نیرو

○ کسب رتبه‌ی اول در مدیریت فعالیت‌های آماری

در بین شرکت‌های توزیع نیروی برق در سال ۱۳۹۱ بر اساس ارزیابی وزارت نیرو

در پایان بر خود لازم می‌دانیم قدردان تلاش و کوشش، تعقل و تمرکز، برنامه‌ریزی و دقت جناب آقای علیرضا حسین‌آبادی، معاون مدیر کل فناوری اطلاعات وزارت نیرو باشیم که باعث ایجاد تحولی عظیم در فعالیت‌های واحدهای آمار شرکت‌های زیرمجموعه‌ی وزارت نیرو شده‌اند.

مرجع

[۱] حسین‌آبادی، علی‌رضا (۱۳۹۰). مدیریت آمار در سازمان‌ها. تهران: مؤسسه‌ی تحقیقات و آموزش مدیریت.